

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1993

Uverejnené: 13.09.1993

Časová verzia predpisu účinná od: 03.05.1993

199

OZNÁMENIE

Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o vytvorení colnej únie

So zmluvou vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a prezident Slovenskej republiky ju ratifikoval.

Na základe jej článku 38 bola zmluva predbežne vykonávaná od 1. januára 1993 a nadobudla platnosť 3. májom 1993.

DOHODA

Slovenská republika a Česká republika (ďalej len „Zmluvné strany“),
majúc na zreteli význam vzťahov medzi nimi a spoločné hodnoty, ktoré zdieľajú,
uznávajúc, že uskutočňovanie voľného pohybu tovaru a služieb vyžaduje vykonávanie
koordinovaných a vzájomne dohodnutých opatrení,
majúc na zreteli spoločný zámer aktívne sa zúčastniť na procese ekonomickej integrácie v Európe,
súc presvedčené, že táto zmluva bude napomáhať vytvorenie podmienok na prijatie Slovenskej
republiky a Českej republiky do Európskych spoločenstiev,
vyjadrujúc záujem Slovenskej republiky a Českej republiky o členstvo v GATT-e a svoje odhodlanie
pokračovať v plnení záväzkov, ktoré pre Českú a Slovenskú Federatívnu Republiku ako jednu zo
zakladajúcich zmluvných strán vyplývali zo Všeobecnej dohody o clách a obchode,
sa dohodli takto:

HLAVA I CIELE A ZÁSADY

Čl. 1

1. Týmto sa zakladá Colná únia Slovenskej republiky a Českej republiky (ďalej len „colná únia“), ktorá je v súlade s ustanoveniami Všeobecnej dohody o clách a obchode (GATT).
2. Colným územím colnej únie je colné územie Slovenskej republiky a Českej republiky.
3. Colná únia má nasledujúce ciele a riadi sa nasledujúcimi zásadami:
 - cieľom colnej únie je voľný pohyb tovaru a služieb, integrácia ekonomík a hospodárskej politiky Zmluvných strán a zabezpečenie priaznivých podmienok na rozvoj obchodu colnej únie s tretími štátmi,
 - na colnom území colnej únie realizujú Zmluvné strany zhodnú obchodnú a colnú politiku voči tretím štátom,
 - obchodná a colná politika je v dohodnutom rozsahu koordinovaná Radou colnej únie,
 - colná únia uplatňuje spoločnú colnú tarifu voči tretím štátom vrátane spôsobu ustanovenia colnej hodnoty,

- voľný pohyb tovaru a služieb medzi obidvoma Zmluvnými stranami je zabezpečovaný odstránením ciel a množstevných obmedzení,
- Zmluvné strany uplatňujú rovnaké pravidlá o pôvode tovaru, aké sú uplatňované v obchode s tretími krajinami,
- Zmluvné strany uplatňujú colnú legislatívu zahrňujúcu zhodné predpisy na vymeriavanie, platenie, vrátenie a oslobodenie od cla, na leasing, na poukazovanie tovaru, rovnaké zákazy a obmedzenia v dovoze a vývoze vrátane netarifných opatrení a pozastavenie ciel v prípadoch odôvodneného ekonomického záujmu,
- finančné potreby colnej únie sú kryté príspevkami obidvoch Zmluvných strán s prihliadnutím na to, že clo vyberané v jednotlivých Zmluvných stranách sa bude odvádzať do ich rozpočtov,
- colná únia zabezpečuje koordinované vykonávanie colnej štatistiky a evidenciu tovaru,
- v obidvoch Zmluvných stranách sú v praxi uplatňované rovnaké colné doklady,
- colná kontrola tovaru je vykonávaná na spoločnej štátnej a colnej hranici medzi Slovenskou republikou a Českou republikou,
- prípadné spory medzi Zmluvnými stranami, ktoré vzniknú pri vykonávaní tejto zmluvy, sa riešia prostredníctvom rozhodcovského orgánu.

Čl. 2

V rámci pôsobnosti zmluvy a bez ujmy akýmkoľvek osobitným ustanovením v nej obsiahnutým je neprípustná akákoľvek diskriminácia z dôvodu štátnej príslušnosti.

Čl. 3

Týmto sa zriaďujú nasledovné orgány colnej únie:

- Rada colnej únie Slovenskej republiky a Českej republiky (ďalej len „Rada“), - Stály sekretariát Rady colnej únie (ďalej len „Sekretariát“), - Rozhodcovská komisia colnej únie.

HLAVA II VOLNÝ POHYB TOVARU

Čl. 4

Zmluvné strany potvrdzujú, že ku dňu nadobudnutia platnosti tejto zmluvy nemajú medzi sebou žiadne colné prekážky obchodu, ani množstvenné obmedzenia alebo iné opatrenia s rovnocennými účinkami. V obchode medzi Zmluvnými stranami sa zároveň nebudú zavádzať žiadne vývozné alebo dovozné clá alebo akékoľvek poplatky s rovnocenným účinkom.

Čl. 5

1. Na klasifikáciu výrobkov v obchode medzi Zmluvnými stranami bude aplikovaná kombinovaná nomenklatúra tovaru.
2. Táto zmluva sa vzťahuje na výrobky zaradené do kapitol 1-97 harmonizovaného systému popisu a číselného označovania tovaru.

Čl. 6

Používanie fiškálnych ciel medzi Zmluvnými stranami je neprípustné.
Spoločná colná tarifa

Čl. 7

Zmluvné strany vytvoria spoločnú colnú tarifu pre obchod s tovarom s tretími štátmi.

Čl. 8

1. Základným clom na každý výrobok na účely vytvorenia spoločnej colnej tarify bude clo uplatňované Českou a Slovenskou Federatívnou Republikou ku dňu 31. decembra 1992.

2. Ak po nadobudnutí platnosti tejto zmluvy dôjde k akejkoľvek zmene colných sadzieb ako výsledku rokovaní v rámci GATT-u, tieto nové colné sadzby nahradia základné clá uvedené v odseku 1 tohto článku.
3. Rada vyhlasuje na základe dohody obidvoch Zmluvných strán autonómne úpravy alebo pozastavenie ciel v spoločnej colnej tarife.

Čl. 9

Pravidlá o pôvode tovaru a metódy administratívnej spolupráce budú dohodnuté. Množstvenné obmedzenia a iné nástroje a opatrenia regulácie obchodu

Čl. 10

Medzi Zmluvnými stranami je nepripustné používanie množstvenných dovozných a vývozných obmedzení a všetkých opatrení, ktoré majú rovnocenné účinky.

Čl. 11

Ustanovenie článku 10 nevyklučuje zákazy alebo obmedzenia dovozu, vývozu alebo prevozu tovaru oprávnené z dôvodu verejnej morálky, verejného záujmu alebo verejnej bezpečnosti, ochrany zdravia alebo ľudského života, života a zdravia zvierat alebo rastlín a živočíšneho prostredia, ochrany národného bohatstva majúceho umeleckú, historickú alebo archeologickú hodnotu, ochrany duševného vlastníctva, pravidiel vzťahujúcich sa na zlato a striebro alebo zachovania vyčerpatelných prírodných zdrojov, ak sa takéto opatrenia uplatnia v súvislosti s obmedzením domácej výroby alebo spotreby. Tieto zákazy a obmedzenia sa však nesmú stať nástrojmi svojoľnej diskriminácie alebo skrytého obmedzenia obchodu medzi Zmluvnými stranami a sú druhej Zmluvnej strane oznamované vopred.

Čl. 12

Zákaz diskriminácie

1. Zmluvné strany sa zdržia akýchkoľvek opatrení alebo praktík vnútroštátnej fiškálnej povahy, spôsobujúcich priamo alebo nepriamo diskrimináciu výrobkov jednej Zmluvnej strany v porovnaní s obdobnými výrobkami, ktoré majú pôvod na území druhej Zmluvnej strany.
2. Výrobky vyvážané z územia jednej Zmluvnej strany na územie druhej Zmluvnej strany nesmú požívať výhody z vrátenia vnútroštátnych daní nad rámec sumy na nich uvalených nepriamych daní.

Čl. 13

Ak sa Zmluvná strana domnieva, že v obchode s druhou Zmluvnou stranou je uplatňovaný dumping v zmysle článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode, môže prijať príslušné opatrenia proti týmto praktikám v súlade s dohodou o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode.

Čl. 14

1. Zmluvné strany budú postupne prispôbovať všetky štátne monopoly komerčnej povahy tak, aby do piatich rokov po nadobudnutí platnosti zmluvy neexistovala medzi subjektmi Zmluvných strán žiadna diskriminácia, ak ide o podmienky na obstarávanie a odbyt tovaru.
2. Zmluvné strany budú o opatreniach uskutočňovaných podľa odseku 1 informovať Sekretariát.
3. Ustanovenia tohto článku sa vzťahujú na ktorýkoľvek subjekt, prostredníctvom ktorého Zmluvná strana, právne alebo fakticky, priamo alebo nepriamo, určuje alebo významne ovplyvňuje dovozy alebo vývozy medzi Zmluvnými stranami. Tieto ustanovenia sa vzťahujú taktiež na monopoly delegované štátom na iné subjekty.

4. Zmluvné strany sa zdržia zavádzania akýchkoľvek nových opatrení, ktoré sú v rozpore so zásadami ustanovenými v odseku 1 alebo ktoré obmedzujú pôsobnosť článkov o odstránení cieľ množstvenných obmedzení medzi Zmluvnými stranami.

HLAVA III POLNOHOSPODÁRSTVO

Čl. 15

Colná únia zahŕňa obchod s poľnohospodárskymi výrobkami, ktorými sa rozumejú výrobky zaradené do kapitol 1-24 kombinovanej nomenklatúry harmonizovaného systému.

Čl. 16

Na poľnohospodárske výrobky sa nevzťahujú ustanovenia článkov 19 a 26 tejto dohody.

Čl. 17

1. Zmluvné strany budú koordinovať poľnohospodársku politiku.
2. Koordinácia poľnohospodárskej politiky zahrnie najmä vývozné podpory, dane a iné nástroje regulácie trhu.

HLAVA IV SÚŤAŽ, ĎALŠIE EKONOMICKÉ USTANOVENIA A ZBLIŽOVANIE PRÁVA

Čl. 18

1. Zmluvné strany považujú za nezlučiteľné s riadnym uplatňovaním tejto zmluvy nasledujúce skutočnosti, ak môžu ovplyvniť obchod medzi nimi:
 - a) akékoľvek dohody medzi podnikateľskými subjektmi, rozhodnutia združení podnikov a dohodnuté praktiky medzi podnikmi, ktorých cieľom alebo výsledkom je zabraňovanie, obmedzovanie alebo deformácia hospodárskej súťaže,
 - b) zneužitie monopolu alebo dominantného postavenia jedným alebo viacerými podnikateľskými subjektmi na území Zmluvných strán ako celku alebo jeho podstatnej časti.
2. Tieto ustanovenia sa vzťahujú na činnosť všetkých podnikateľských subjektov vrátane verejných podnikov a podnikov, ktorým Zmluvné strany udelili osobitné alebo výhradné práva.

Čl. 19

1. Akákoľvek podpora poskytovaná Zmluvnou stranou alebo prostredníctvom štátnych zdrojov v akejkoľvek forme, ktorá narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže, zvýhodňovaním určitých podnikov alebo výroby určitého tovaru, ak môže postihnúť obchod medzi Zmluvnými stranami, je nezlučiteľná s riadnym uskutočňovaním tejto dohody.
2. Všetky prípady, ktoré sú v rozpore s odsekom 1 tohto článku, budú sa hodnotiť na základe kritérií, ktoré budú dohodnuté.
3. Na žiadosť Zmluvnej strany môže Rada navrhnúť, že podpora, ktorú Zmluvná strana udelila alebo zamýšľa udeliť, bude sa považovať za zlučiteľnú s dohodou ako výnimka z ustanovení odseku 1, ak bude tento návrh odôvodnený výnimočnými okolnosťami.

Čl. 20

1. Zmluvné strany budú poskytovať a zabezpečovať primeranú, účinnú a nediskriminujúcu ochranu práv duševného vlastníctva vrátane opatrení na výkon takýchto práv proti ich porušovaniu a proti falšovaniu.
2. Zmluvné strany nebudú poskytovať menej priaznivé zaobchádzanie subjektom žiadnej z nich v oblasti duševného vlastníctva, než je poskytované vlastným subjektom a subjektom akéhokoľvek iného štátu. Akúkoľvek výhodu, výsadu, privilégiu alebo imunitu odvodenú z
 - a) dvojstranných dohôd platných pre Zmluvnú stranu tejto zmluvy ku dňu 31. decembra 1992,

b) existujúcich a budúcich dvojstranných dohôd vrátane regionálnych dohôd o ekonomickej integrácii, ktorých stranami nie sú obidve Zmluvné strany, je možné vyňať z tohto záväzku za podmienky, že nezakladá svojvoľnú a neospravedliteľnú diskrimináciu subjektov druhej Zmluvnej strany.

Čl. 21

1. Zmluvné strany poskytnú subjektom druhej Zmluvnej strany prístup k procedúram pri udeľovaní kontraktov na svojich trhoch verejných objednávok a nie menej výhodné zaobchádzanie, než je zaobchádzanie s vlastným subjektom a subjektom tretích štátov.
2. Zmluvné strany sa budú usilovať o pristúpenie k Zmluve o verejných objednávkach uzavretej v rámci Všeobecnej dohody o clách a obchode 12. apríla 1979 a upravenej Protokolom z 2. februára 1987.
3. Na žiadosť jednej zo Zmluvných strán alebo zo svojej vlastnej iniciatívy Rada skúma prípady, v ktorých je podozrenie z porušenia ustanovení tohto článku, Ak zistí, že došlo k takémuto porušeniu, navrhne opatrenie na jeho odstránenie.

Čl. 22

Ak vzniknú niektorej zo Zmluvných strán ťažkosti vyplývajúce zo zvýšených dovozov v dôsledku plnenia tejto zmluvy, pričom tieto zvýšené dovozy poškodzujú alebo hrozia poškodiť trh tejto Zmluvnej strany, má táto Zmluvná strana právo prijať nevyhnutné opatrenia po prerokovaní v Rade.

Právne normy

Čl. 23

1. Zmluvné strany uznávajú, že dôležitou podmienkou na uplatňovanie zmluvy je

- a) prijatie a vykonávanie rovnakých právnych noriem v Slovenskej republike a Českej republike, a to najmä v nasledujúcich oblastiach:
 - colná tarifa, colné konanie a colná štatistika,
 - licenčné dovozné a vývozné konanie,
 - ochrana duševného vlastníctva,
 - antidumpingové opatrenia a iné vyrovnávacie dávky,
 - b) koordinácia v prijímaní a vykonávaní právnych noriem v nasledujúcich oblastiach:
 - obchodné a devízové predpisy,
 - hospodárska súťaž, štátne podpory a verejné objednávky.
2. Za týmto účelom sa Zmluvné strany zaväzujú zhodne prijať a vykonávať právne normy, najmä v oblasti colných taríf a colného konania, licenčného dovozného a vývozného konania.
 3. V prípadoch, keď v oblastiach uvedených v odseku 1 existuje zákonodarstvo Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, prevezme Slovenská republika a Česká republika toto zákonodarstvo do svojho právneho poriadku k 1. januáru 1993. V ostatných prípadoch príslušné orgány Slovenskej republiky a Českej republiky prijmú v priebehu roku 1993 právne normy nevyhnutné na vykonávanie zmluvy a fungovanie colnej únie s tým, že nadobudnú platnosť a účinnosť najneskôr k 1. januáru 1994.
 4. V prípade potreby môže Rada navrhnúť Zmluvným stranám prijatie ďalších právnych noriem nevyhnutných na vykonávanie zmluvy a fungovanie colnej únie.

HLAVA V

OBCHODNÁ POLITIKA

Čl. 24

1. Zmluvné strany budú vykonávať rovnakú obchodnú politiku voči tretím štátom. Sekretariát bude predkladať Rade návrhy na vykonávanie tejto politiky.
2. Rovnaká obchodná politika bude vychádzať z rovnakých zásad, najmä v oblasti ciel, netarifných opatrení a jednotlivých liberalizačných opatrení, ako aj v oblasti vývozej politiky, a opatrení

prijímaných za účelom ochrany obchodu a domácich trhov ako v prípade dumpingu a subvencií.

3. V prípadoch, keď bude potrebné uzavrieť dohody s tretími štátmi, Sekretariát predloží príslušné odporúčania Rade, ktorá ho po dohode so Zmluvnými stranami splnomocní začať potrebné rokovania. Sekretariát uskutoční tieto rokovania v rámci smerníc vydaných Radou.

Čl. 25

Zmluvné strany budú vo všetkých otázkach dôležitých z hľadiska záujmov a potrieb colnej únie a obidvoch Zmluvných strán postupovať prostredníctvom orgánov colnej únie v medzinárodných ekonomických organizáciách podľa ustanoveného postupu odsúhlaseného Zmluvnými stranami. Na tento účel Sekretariát predloží Rade návrhy na obsah a spôsob uplatnenia postupu a opatrení.

Čl. 26

Zmluvné strany sa zaväzujú zjednotiť svoje systémy poskytovania podpôr pre vývozy do tretích štátov v rozsahu nevyhnutnom na zabezpečenie nerušenej súťaže medzi podnikateľskými subjektmi Zmluvných strán.

HLAVA VI SLUŽBY

Čl. 27

Obchod so službami medzi Zmluvnými stranami bude voľný ku dňu nadobudnutia platnosti tejto zmluvy a nebudú sa v ňom zavádzať žiadne obmedzujúce opatrenia.

Čl. 28

V obchode so službami poskytnú Zmluvné strany subjektom druhej Zmluvnej strany rovnaké zaobchádzanie ako subjektom vlastným. Zmluvné strany môžu dohodnúť v samostatných dohodách podrobnosti pre jednotlivé sektory služieb.

HLAVA VII ORGÁNY COLNEJ ÚNIE

Rada

Čl. 29

1. Rada zabezpečuje koordináciu zahraničnoobchodnej a colnej politiky Zmluvných strán.
2. Rada zastupuje colnú úniu v zahraničných vzťahoch vo všetkých otázkach upravených touto zmluvou. Za týmto účelom môže po dohode so Zmluvnými stranami zriaďovať pri medzinárodných vládnych organizáciách svoje stále misie.
3. Rada vyhlasuje spoločnú colnú tarifu a ďalšie obchodnopolitické opatrenia.
4. Rada predkladá Zmluvným stranám výročnú správu o plnení zmluvy o colnej únii.
5. Zmluvné strany dohodnú štatút Rady a jej rokovací poriadok.

Čl. 30

1. Rada je zložená z rovnakého počtu členov vlád obidvoch Zmluvných strán.
2. Rada prijíma svoje rozhodnutia dohodou.
3. Činnosť Rady riadi predseda, ktorého funkciu bude striedavo po dobu šiestich mesiacov zastávať zástupca Slovenskej republiky a Českej republiky.
4. Zasadnutia Rady sa konajú najmenej raz za tri mesiace. Predseda zvolá zasadnutie Rady vždy, keď o to požiada jedna zo Zmluvných strán.

Sekretariát

Čl. 31

1. Sídлом Sekretariátu je Bratislava.
2. Sekretariát je výkonným orgánom Rady, ktorý
 - vykonáva právomoci vyplývajúce zo zmluvy,
 - pripravuje pre Radu návrhy odporúčaní a
 - plní ďalšie úlohy, ktorými ho Rada poverí.

Čl. 32

Sekretariát plní najmä tieto úlohy:

- a) sleduje vykonávanie obchodnej a colnej politiky colnej únie,
- b) sleduje harmonizáciu systémov používania štátnych vývozných podpôr s cieľom zabrániť narušovaniu hospodárskej súťaže medzi subjektmi oboch Zmluvných strán,
- c) predkladá Rade návrhy výročných správ o plnení zmluvy o colnej únii,
- d) dáva odporúčania obidvom Zmluvným stranám, ak ide o opatrenia, ktoré majú vplyv na zahraničný obchod,
- e) koordinuje vykonávanie colnej štatistiky zo systému zberu republikových dát a zabezpečuje ich vzájomnú výmenu,
- f) zabezpečuje po technickej a organizačnej stránke činnosť Rady a Rozhodcovskej komisie colnej únie,
- g) sleduje vývoj colného zákonodarstva, najmä v Európskych spoločenstvách,
- h) sleduje colné zákonodarstvo Zmluvných strán.

Čl. 33

Rozhodnutia Sekretariátu si vyžadujú schválenie na najbližšom zasadnutí Rady.

Čl. 34

Na čele Sekretariátu je generálny riaditeľ, ktorého vymenúva a odvoláva Rada.

Čl. 35

Rada prijíma odporúčania, ktoré sú záväzné po ich schválení Zmluvnými stranami.
Rozhodcovská komisia colnej únie

Čl. 36

1. Spory vyplývajúce z tejto zmluvy rieši Rozhodcovská komisia colnej únie (ďalej len „Rozhodcovská komisia“).
2. Rozhodcovská komisia začne konanie na návrh Rady alebo niektorej zo Zmluvných strán.
3. Rozhodcovská komisia sa vytvára pre každý jednotlivý spor. Rozhodcovskú komisiu tvoria rozhodca vymenovaný vládou Slovenskej republiky, rozhodca vymenovaný vládou Českej republiky a tretí rozhodca, na ktorom sa vymenovaní rozhodcovia dohodnú. Tretí rozhodca, ktorý bude predsedom Rozhodcovskej komisie, môže byť štátnym príslušníkom tretieho štátu. Zmluvná strana, ktorá podala návrh na začatie konania, vymenuje svojho rozhodcu v tomto návrhu. V ostatných prípadoch do 30 dní odo dňa doručenia návrhu na začatie konania.
4. Pravidlá Rozhodcovskej komisie dohodnú Zmluvné strany.
5. Rozhodnutia Rozhodcovskej komisie sú pre Zmluvné strany záväzné a obidve Zmluvné strany sa zaväzujú vykonať ich v lehote stanovenej v rozhodnutí.

HLAVA VIII
VŠEOBECNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Čl. 37

1. Zmluvné strany prijmú všetky nevyhnutné opatrenia, aby zabezpečili dosiahnutie cieľov tejto zmluvy, ktoré sú uvedené v článku 1 odsek 2.
2. Zmluvné strany sa zdržia akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov tejto zmluvy.
3. Ak sa jedna zo Zmluvných strán domnieva, že druhá Zmluvná strana nesplnila svoje záväzky podľa tejto zmluvy, môže poškodená Zmluvná strana prijať príslušné opatrenia. Skôr ako tak urobí, poskytne Rade všetky príslušné informácie potrebné na dôkladné posúdenie situácie za účelom nájdenia riešenia prijateľného pre obe strany.
4. Pri výbere opatrení musia byť uprednostnené také opatrenia, ktoré najmenej narušia pôsobenie zmluvy. Tieto opatrenia budú ihneď oznámené Rade a budú predmetom konzultácií v rade, ak o to druhá Zmluvná strana požiada.

Čl. 38

Táto zmluva nadobudne platnosť po tom, čo ju podľa svojich ústavných predpisov schvália obe Zmluvné strany. Zmluva bude predbežne vykonávaná od 1. januára 1993. Zmluvné strany ju môžu písomne vypovedať. Zmluva v dôsledku výpovede stratí platnosť 12 mesiacov po jej doručení druhej Zmluvnej strane.

Čl. 39

Výdavky spojené s činnosťou colnej únie hradia Zmluvné strany spôsobom stanoveným v ich dohode.

Táto zmluva je vyhotovená v dvoch exemplároch, každý v slovenskom a českom jazyku, pričom obidve znenia majú rovnakú platnosť.

Dané v Prahe dňa 20. októbra 1992.

Za Slovenskú republiku:

Vladimír Mečiar v. r.

Za Českú republiku:

Václav Klaus v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.

Upozornenie: Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.